No. 295. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 11 en 12 December

Latere Berigten der vorige Courant.

Ter Antwerpsche beurs van heden (9 *December*) waren de fondsen genoteerd: Belg. $100\frac{1}{4}$; O. Metall. 103; Sp. Ardoin $19\frac{1}{4}$; Differed. $8\frac{1}{4}$; Nap. renten 91; $B\frac{1}{8}$. Tavolière $55\frac{1}{4}$; Sicil. $91\frac{1}{4}$; Rom. L. $100\frac{1}{4}$; Id. te Antw. $97\frac{3}{8}$; Braz. $8\frac{1}{2}$. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam $\frac{1}{8}$ pCt. verlies k. z.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den December.

De ongerustheid gisteren in de hoofdstad ontstaan, nadat het gerucht van de inname van Constantine, door het ontvangen der dagbladen van Toulon, niet alleen bleek onwaar te zijn, maar zelfs integendeel door die bladen ongunstige berigten over den uitslag werden medegedeeld, is sedert niet weinig vermeerderd, door de opname gisteren avond in een der bladen, van eenen bijzonderen brief, uit Bona van den 28sten, op welk tijdstip, naar daarin gemeld wordt, de expeditie, reeds nabij Constantine genaderd zijnde, ten gevolge der zware regens en na een aanaanmerkelijk verlies geleden te hebben, genoodzaakt geweest was terug te trekken. Heden morgen houden de meeste bladen zich bezig met over de al of niet waarschijnlijkheid van dezen ongunstige berigten uit te wijden. Dezelve zijn aangebragt door de paketboot *de Phare*, die Bona den 28sten ll. verlaten heeft. Aldaar heerschte toen eene groote bezorgdheid en ontsteltenis; doch men had er geene officiele berigten, en het verhaal van den nadeeligen staat van zaken, scheen afkomstig van twee Arabieren, die van uit het leger te Bona aangekomen waren en de zaken zeker overdreven hebben. Men had verwacht dat heden van de zijde des gouvernements, door de heele of halve officiele dagbladen, eenige geruststellende mededeelingen zouden zijn gedaan, doch *la Charte* bepaalt zich tot het vermelden van een verouderd rapport van den maarschalk *Clauzel* aan den oorlogsminister, van den 13den, op het oogenblik des vertreks van Bona opgemaakt, 't welk niets bijzonders dan berekeningen over den togt behelst; terwijl het opgemeld dagblad daar nog bijvoegt, dat de troepen den 15den te Guelma waren, dat zij den 16den den marsch langs de beide oevers der rivier Seybouse zouden voortzetten, en dat men nog geen vijanden had ontmoet. Wanneer men nu nagaat, dat het gouvernement reeds den 2den dezer bij eene telegrafische depeche uit Toulon aankondigde, dat het leger den 17den te Guelma stond en den 19den Constantine bereiken zou, dan blijkt het, dat men thans berigten moest geven, niet van den 15den uit Guelma, maar van hetgeen van dien dag af tot den 24sten of 25sten in den omtrek van Constantine is voorgevallen.

Heden in den loop van den dag heeft zich het gerucht verbreid, dat het bestuur depeches van den maarschalk *Clausel* had ontvangen, waarin vermeld werd, dat het leger den 20 of 21sten voor Constantine was gekomen en den aanval tegen de stad begonnen had; eenige redouten waren ingenomen geworden; maar de stroomswijze neerstortende slagregens hadden het leger genoodzaakt op eenige uren van de stad af te trekken en een gunstiger weder af te wachten.

De bladen der oppositie laten niet na, om den tegenspoed dien de expeditie ondervind, hoofdzakelijk aan het ministerie toe te schrijven. De onderneming had in een gunstiger saizoen op het eind van September of in de eerste dagen van October moeten zijn ondernomen geweest; de verandering van kabinet had de uitslag doen vertragen, waarvan de verantwoordelijkheid op het tegenwoordig bestuur zou neerkomen.

— De bijzondere berigten uit Madrid gaan tot den 30sten des avonds, en behelzen de bijzonderheden van den opstand van een der bataillons van het 4de regiment der garde. Dit regiment had onlangs een nieuwen kolonel bekomen, *Puche* geheeten, die zich beijverde om orde en krijgstucht onder de manschap te herstellen. Door den handeloozen troep deswege miskend, werd hij zelfs door eenige heethoofden bedreigd en werden geweerschoten op hem gelost. De kolonel zag zich genoodzaakt op eigen lijfsbehoud bedacht te zijn en van dat oogenblik af geraakte het bataillon in volslagen opstand. De soldaten verspreidden zich door de straten onder den kreet van *leve de constitutie! dood aan den kolonel!* (willende met die kreeten zeker te kennen geven, dat de constitutie hun vrijheid gaf te doen al wat zij wilden); zij namen voorts eene vaste stelling aan, niet verre van de kaserne. Dit alles geschiedde in den avond van den 28sten. Van de zijde der autoriteit werden intusschen de overige troepen en de onderscheiden korpsen der nationale garden onder de wapenen gebragt en gelukte het door toespraak en goede houding de oproerige soldaten naar hunne kaserne terug te krijgen. Den volgenden morgen, den 29sten, gaf de kapitein-generaal bevel, dat het vierde regiment de wachtbeurt aan het paleis, die op dien dag juist inviel, niet vervullen zoude. In weerwil van dit verbod trok hetzelve, met het muzijk voorop en onder het zingen van het lied van Riego, doch zonder geleide van officieren, naar het paleis. De kavallerie der garde te paard kreeg nu last om de muitelingen te chargeren, en ontstond er een ernstig gevecht in de straten, 't welk van 10 tot 1 ure duurde, waarna de oproerigen zich op genade moesten overgeven; zij hadden zich voornamelijk in een openbaar gebouw verschanst, waartegen het vuur van zes stukken geschut was gerigt geworden, terwijl de geheele gewapende magt der hoofdstad, op 11,000 berekend, op de been en in den omtrek ter beteugeling van het oproer werkzaam was of geposteerd stond. Naar de strafbepalingen moest een vijfde der oproerigen hare misdaad met het leven boeten, doch de koningin gratie verleenende, zoo zijn slechts drie soldaten gefusilleerd.

In de cortes-zitting van den 30sten heeft de oorlogs-minister verslag van het gebeurde komen uitbrengen. In dezelfde zitting heeft de commissie voor de herziening der constitutie een rapport uitgebragt, waarvan de grondslagen deze zijn:

1°. Het reglementair gedeelte met al hetgeen op de wetboeken en organieke wetten moet slaan, zal gesupprimeerd worden.

2°. De cortes zullen uit twee wetgevende kamers bestaan, gelijk in magt; doch de wetten betreffende de belastingen en de kredieten het eerst aan de gedeputeerden moeten aangeboden worden; de door beide kamers aangenomen wetten zullen door den koning worden bekrachtigd.

3°. Behalve de aan den koning bij de tegenwoordige constitutie reeds verleende magt, zal hem toekomen: 1°. de bekrachtiging der wetten; 2°. de magt om de cortes jaarlijks bijeen te roepen en derzelver zittingen te sluiten; 3°. het regt van prorogatie of ontbinding, op voorwaarde echter in het laatste geval, andere cortes bijeen te roepen en wel binnen eenen bepaalden tijd.

4°. De cortes-afgevaardigden zullen regtstreeks benoemd en kunnen steeds op nieuw herkozen worden.

— Van de bewegingen van *Gomez* of der andere chefs heeft men heden geen nader berigt; evenmin weet men iets naders omtrent het lot van Bilbao; alleen wordt van de grenzen gemeld, dat *Espartero* en *Villareal* op den weg die naar genoemde stad leidt, tegenover elkander stonden.

— Ter beurze van heden (7 *December*) waren genoteerd: 5 pCt. 107, 60; 3 pCt. 78, 90; Nap. renten 97; Spanje Ardoin $19\frac{5}{8}$; Difered. 8; Passieve $5\frac{1}{2}$; Rom. L. $100\frac{3}{4}$.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den December.

Bij besluit van Z. M. van den 28sten November ll., is, op deszelfs verzoek, in rang en anciënniteit bij de Oost-Indische troepen overgeplaatst de 1ste luit. *Crijgthon*, ridder der militaire Willemsorde 4de klasse, van het 2de bat. jagers.

— Bij het in het begin dezer maand in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal plaats gehad hebbend onderzoek over het ontwerp van wet wegens de ligting der nationale militie over 1837, heeft men, in verschillende afdeelingen, aan de Regering het ernstig verlangen te kennen gegeven, dat, behalve de reeds ontslagene ligting van 1827, nog één of meer der vorige ligtingen mogten worden ontslagen, ten einde alzoo langzamerhand tot den gewonen staat van zaken te geraken; een ontslag waartoe de voortduring van het status quo, onder de bepalingen der overeenkomst van 20 mei 1833, voldoende gronden schijnt op te leveren. Volgens het inzien van eenigen, zouden de manschappen der nationale militie, welke den vijfjarigen diensttijd hebben uitgediend, naar aanleiding der grondwet, zonder eene uitdrukkelijke wet, niet in dienst mogen gehouden en de ligtingen van 1828, 1829, 1830, 1831 en 1832 ontslagen behooren te worden. Andere leden, hoezeer verlangende, dat aan één of meer van die ligtingen het ontslag mogt worden verleend, konden echter niet beoordeelen, of sulks in deze tijdsomstand, gheden, welke zij niet als vredestijd mogen beschouwen, raadzaam en met 's lands belangen bestaanbaar is, maar vermeenen de beslissing daarvan aan het doorzigt van de Hooge Regering te moeten overlaten. Anderen beschouwden het onderwerp te naauw verbonden aan onze politieke omstandigheden, om daarvan voor het oogenblik een gunstigen uitslag te verwachten. Intusschen heeft men der aandacht van de Regering aanbevolen, een inmiddels, naar het sommigen voorkwam, zeer wel in te voeren maatregel, namelijk om aan die

milicien, welke, na hun ontslag, tot de schutterlijke dienst geroepen worden, eene aanrekening van active dienst bij de schutterij te verleenen, gelijkstaande aan dien tijd, welken zij boven de vijf jaren bij de militie hebben gediend.

Wat het ontwerp zelf betreft, heeft men vrij algemeen den wensch geuit, dat de ligting over 1837 worde gerekend op één man van de 500, in plaatse van, zoo als voorgesteld is, 1 man van de 300 zielen. Tot schraging van dit verlangen is bijgebragt, dat het belang van de waarneming der onderscheidene beroepen en bedrijven, zoo in de steden als ten platten lande, dit vorderde; dat trouwens een grooter kontingent, dan het gewone, thans ook geenszins noodzakelijk was te beschouwen; dat bovendien de lotelingen toch slecht geschikt waren om dadelijk bij hunne inlijving de krijgsdienst te presteren en men dus zoo min mogelijk de gevolgen daarvan moest uitbreiden; en dat wijders de ondervinding geleerd had, dat door de bepaling van één man op iedere 300 zielen op vele plaatsen alle geschikte manschappen zonder uitzondering moesten marcheren, zoo dat de geheele klasse hierdoor was geabsorbeerd geworden. Eenige leden voegden echter hierbij dat zij vermeenden zich eenvoudig tot het uiten van een verlangen te moeten bepalen, dewijl het hun toescheen, dat alleen de regering in staat was om te kunnen beoordeelen, wat hier noodwendig gevorderd werd. Ook werd er, ten aanzien van art. 1, in verband met art. 2 van het ontwerp, aangedrongen op eene strenge zorg van het gouvernement, dat er dan ook geene meerdere manschappen, dan het kontingent, zoude worden in dienst gesteld, zoo als plaats heeft, door die lotelingen, welke, als het beroep van buitenlandsche zeevaart uitoefenende, door de militieraden, volgens art. 94, litt. *kk.*, der wet van 8 januarij 1817, worden vrijgesteld *boven* het kontingent der gemeente, waartoe zij behooren, tijdelijk in dienst te stellen. Men wenschte wel, dat deze maatregel geheel konde ophouden, maar als dit moet voortduren, zoo vraagt men, dat derzelver inlijving gepaard ga met die van aanrekening *in* het contingent der gemeenten waartoe zij behooren; even zoo als zulks geschiedt met de in art. 5 der wet bedoelde schutters en vrijwilligers, welke de dienst der militie niet verkiezen; wenschende men, dat het gouvernement aan dit verlangen toegeve, ten einde de gemeenten door de omstandigheden, die thans bestaan, geenen zwaarderen last dragen, dan de wet dezelve in oorlogstijd zoude opleggen, wanneer, door het intrekken der vrijstelling voor buitenlandsche zeevarenden, zij als van zelve in het kontingent zouden optreden.

Wat art. 4 aangaat, heeft men geoordeeld, dat ter zake van dienst bij de mobiele schutterijen en vrijwillige korpsen, wel degelijk vrijstelling aan een broeder moet worden gegeven, wanneer de manschappen nog werkelijk dienst doen en te velde zijn, en alzoo met de nationale militie gelijk staan. Ook vindt men het te hard, dat wanneer een loteling, uit hoofde van dienst van zijn broeder, twee of drie jaren is vrijgesteld, en dan tot de dienst opgeroepen wordt, niet die jaren, welke hij bereids gediend heeft, in afkorting brengen mag, maar de geheele vijf jaren dienen moet. Andere leden hebben echter gemeend, dat de alsdan aan den broeder te verleenen vrijstelling van de dienst der nationale militie, slechts ten nadeele van andere lotelingen strekken zou, en zulks of een oogenblik, dat door hem, wiens dienst hier zijn broeder zou vrijstellen, geen dienst gedaan werd, als zijnde aan de geheele mobiele schutterij en aan een groot gedeelte der vrijwillige korpsen onbepaald verlof verleend; terwijl eene onderscheiding in deze, tusschen vrijwilligers en vrijwilligers, zeer moeijelijk, zoo niet onmogelijk zijn zou. Ten slotte heeft men verklaard te blijven aandringen op eene spoedige herniewing der, in de oogen eener afdeeling hoogst gebrekkige, wet op de nationale militie."

Men ziet weldra de antwoorden der Regering of de, betrekkelijk dit ontwerp gemaakte aanmerkingen te gemoet.

— Heden vergadert de tweede kamer der Staten-Generaal. In deze zitting zal waarschijnlijk door de Centrale afdeeling verslag worden gedaan over de begrootingswetten voor 1837, waaromtrent men de beraadslagingen in de aanstaande week te gemoet ziet. Na de behandeling van de voor de dienst van 1837 betrekkelijke ontwerpen van wet, zullen de werkzaamheden der kamers tot op de helft van de maand Februarij 1837 geschorst worden.

— De *Staats Courant* houdt een berigt, dat het Hof op heden den rouw zal aannemen wegens het overlijden van Z. D. H. den Prins van Reuss Greis, *Hendrik XIX*, zullende dezelve gelijktijdig gedragen worden met die over *Karel* X.

— Gisteren nacht is Z. K. H. de Prins *van Oranje* van 's Gravenhage naar Tilburg vertrokken, van waar hoogstdezelve binnen weinige dagen terug verwacht wordt.

— Uit Arnhem wordt van den 7den gemeld, dat door het sterk wassen van de rivieren in de laatste dagen, het water reeds die hoogte heeft bereikt, dat de ambtenaren van den waterstaat naar de bepaalde plaatsen voor de riviercorrespondentien staan te vertrekken.

— Het van Amsterdam naar Bremen bestemde schip *de jonge Borcher*, kapt. *A. J. Borchers*, is op Borkum gestrand en verbrijzeld, doch het volk benevens een gedeelte der lading geborgen. — Een te Emden aangekomen schip verhaalt een naar Hull bestemd Engelsch vaartuig gepraaid te hebben, hetwelk aan boord had opgenomen de geheele equipagie van het schip *de Liefde*, kapt. *K. K. Hagedoorn*, hetwelk van Riga naar Amsterdam bestemd, doch op zee verongelukt was. — In den nacht van 1 op 2 dezer is op Vlieland eene door het volk verlaten brik aangedreven en op de buitenbanken verbrijzeld; de aanspoelende lading, bestaande in hout, werd geborgen. — Op Texel was een groot aantal vaten teer aangedreven. — Over het geheel kwamen op de kusten, eilanden en zeegaten bij voortduring overblijfselen van gestrande of in volle zee vergane schepen, of gedeelte van derzelver ladingen aandrijven.

— Volgens berigten uit Wurtemberg en Baden, zijn ook daar de rivieren, door het smelten der sneeuw in de gebergten, zoodanig gezwollen, dat vele wegen zijn onder water gezet, en aan bruggen, sluizen en gebouwen groote schade is aangerigt.

Ook te Berlijn heeft de storm in den nacht tusschen den 29 en 30sten laatstleden gewoed, zonder echter, naar het schijnt, aldaar zoo veel schaden als elders te hebben veroorzaakt.

— Uit Batavia heeft men berigten ontvangen tot den 31sten Augustus ll. welke hoofdzakelijk het volgende inhouden:

» De verjaring des Konings werd den 24sten dezer reeds vroeg in den morgen door het geschut aangekondigd. Op het plein van Weltevreden verzamelden zich de troepen van het garnizoen en de schutterij. Ten zeven ure werden zij door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal in oogenschouw genomen, terwijl een groote menigte zich op het plein vereenigd had om de parade bij te wonen.

» Na eene herhaling van saluutschoten op den middag, verleende Zijne Exc. in het paleis van Weltevreden algemeene audientie, aldaar, in tegenwoordigheid der Raden van Indië, de gelukwenschen ontvangende, welke door de burgerlijke en militaire autoriteiten en de ingezetenen werden aangeboden.

» Bij zons-ondergang deed zich het geschut weder hooren en de feestdag, op welken het garnizoen buitengewoon onthaald werd, eindigde met een luisterrijk bal en soupé in het locaal der societeit *de Harmonie*, op Rijswijk, bij hetwelk de geestdrift, waarmede de talrijke gasten de hartelijke toast toejuichten, door den Gouverneur-Generaal ter eere van den Koning ingesteld, getuigde van de liefde van Batavia's ingezetenen voor den Vader des Vaderlands.

» Den 26sten is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal over Nederlandsch-Indië, en Hoogstdeszelfs gevolg, met de stoomboot *van der Capellen* van Batavia naar Samarang vertrokken, tot het doen der inspectie-reis over eenige residentien op Java.

» Ter gelegenheid van 's Konings geboortedag zijn bij onderscheiden Gouvernements-dispositien een aantal burgerlijke en militaire benoemingen gedaan:

« In de hoofd-negorij der afdeeling Bandong (residentie Preanger Regentschappen), heeft op den 2den dezer, een hevige brand plaats gehad, welke, door eenen sterken zuidoosten wind aangewakkerd, binnen weinigen tijd, genoegzaam het geheele westelijke gedeelte van de genoemde hoofd-negorij, benevens de, tot dezelve behoorende bazaar, heeft in de asch gelegd."

« De schade door deze ramp, welke aan een toevallig ongeluk wordt toegeschreven, veroorzaakt, is vrij aanzienlijk, zijnde meer dan honderd huizen en een bijna gelijk getal warongs, aan welgestelde inlanders toebehoorende, alsmede nagenoeg zeventig lombongs, met padie gevuld, behalve nog eene menigte paardenstallen, door de vlammen vernield geworden."

» Den 11den Augustus is in de nabijheid van het Bokken-Eiland op de klippen gezeild het engelsch schip *Camden*, van Sidney naar Soerabaya bestemd. Door de van Gouvernements-wege verleende hulp was het grootste gedeelte van den inventaris en van het tuig gered, doch het schip vol water en verloren."

De Londensche berigten tot den 7den ontvangen, behelzen niets van aanbelang: Ter beurze van den 6den waren genoteerd; 3 pCt. geconś. 88⅞; Ned. 2 pCt. 53⅝; dito 5 pCt. 100⅛; Spanje 18½; Portugal 3 pCt. 28½; Bras. 79⅞.

— In eene nabij Merthijr Tidvil in Engeland gelegen ijzersmelterij heeft dezer dagen eene vreeselijke losbarsting plaats gehad. Dezelve was ontstaan door het springen van eenen der stoomketels, die de fabrijk in werking houden. De kracht was zoo geweldig, dat al de gebouwen in de onmiddellijke nabijheid op derzelver grondslagen daverden, en de voorpuijen der tegenoverstaande huizen geheel vernield werden. Van de fabrijk zelve was niets dan een puinhoop overgebleven; sommige stukken van den ketel werden van 50 tot 100 ellen ver geslingerd en een 120 voet hooge schoorsteen werd als door eene aardbeving opgeligt en met een vervaarlijk gedruisch neergesmeten; de schade bedraagt minst genomen ƒ 12,000. Drie menschen verloren bij dit ongeval het leven en verscheiden werden gekwetst.

De vermelde Parijsche post van eergisteren (8 dezer) is gisteren te Antwerpen niet aangekomen.

— De Spaansche gezant te Parijs, markies *de Campuzano*, heeft eene nieuwe officiele nota opengelegd ... het niet betalen der halfjarige intrest van de Spaansche 5 pCt. op 1 November ll. bekend gemaakt. Hij zoekt daarin onder anderen uiteen te zetten, welke de eigenlijke instructien zijn geweest, die het Spaansch gouvernement aan den heer *Matteo Douro* te Londen gegeven had; dezelve was namelijk belast geweest met de negociatie van delegatien op het eiland Cuba, waarvan de opbrengst vervolgens grootendeels tot betaling van de verschenen intrest strekken moest. De heer *Douro* moeijelijkheid in de negotiatie ondervindende en door den tijd gedrongen, had op zich genomen, voorzegde aanwijzingen regtstreeks aan de houders van Spaansche rentebrieven aan te bieden, in plaats van het geld, dat zij uit de opbrengst van den verkoop moesten ontvangen. De heer *Campuzano* voegt daarbij, dat zijn gouvernement gemeend had, het voorstel van deszelfs agent niet te moeten bekrachtigen, uit de overtuiging, dat de verschenen intrest in geldswaarde, en niet in andere obligatien, die weder spel aan de agiotagie ten nadeele der houders kon geven, moest betaald worden. Ten slotte verschoont de gezant zich, dat de tijd nog te

kort is geweest, om de inwisseling der coupons in schatkist-bons te bewerkstelligen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De Orientalist VON HAMMER heeft in de *Weener Jaarboeken* een berigt geplaatst omtrent de gewijde hembden, welke sommige *Turken* als een voor ongelukken behoedende talisman dragen. Twee zulke hembden worden er in *Oostenrijk* bewaard als groote zeldzaamheden. Het eene is gevonden in het graf van den Vizier KARA MUSTAPHA te *Belgrado*, het andere in een klooster te *Weener-Neustadt*. Het eerste is rijk in goud en zeer fraai beschreven, het laatste, 't welk duidelijke sporen draagt van gebruikt te zijn, is rijker in spreuken uit den koran, gebeden, cabbalistische tafeltjes en tooverformulieren van allerlei aard. VON HAMMER heeft alles, wat op dit hembd met kleine letters geschreven is, in eene Hoogduitsche overzetting, naar den druk medegedeeld, 't welk een tamelijk lijvig gebedenboek uitmaakt. Een te *Varna* gevangen genomen Turk ABDULKERIM-*Bey* heeft bij de bezigtiging van dit hembd te *Weenen*, deswege de volgende bijzonderheden medegedeeld: Deze hembden worden in *Arabië*, en meest te *Bagdad* gemaakt. Slechts één nacht in 't jaar, welken de Sterrewigchelaars voor den gelukkigsten verklaard hebben, is daartoe geschikt. In dien nacht alleen moet de boomwol, door veertig zuivere maagden gesponnen en geweven, het hembd gesneden en genaaid worden, voor dat de zon opkomt. Wordt degene die zoodanig een hembd draagt, dan nog door een kogel getroffen, dan is of de voorgeschrevene tijd niet behoorlijk in acht genomen, of eene der jonkvrouwen heeft aan de als voorwaarde gestelde vereischte niet voldaan. ABDULKERIM-*Bey* droeg zelf zulk een hembd, en schreef het aan deszelfs geheime kracht toe, dat hij bij *Varna* ongekwetst was gebleven.

FRANKRIJK. — De Hr. GUIZOT, Minister voor het Openbaar Onderwijs, houdt zich thans bezig met een ontwerp, om elke Gemeente in *Frankrijk* te voorzien van eene kleine boekerij, bestaande uit werken betrekking hebbende tot Industrie, Zedekunde en Godsdienst. Deze boekerij zou in het Raadhuis van elke Gemeente geplaatst worden. De kosten worden begroot op 1,200,000 franken.

NEDERLANDEN. — De aangekondigde openbare Zitting der vierde klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut heeft den 7 dezer plaats gehad, onder voorzitting van den Hr. H. H. KLIJN, terwijl het Secretariaat werd waargenomen door den Hr. J. DE VOS, WILLEMSZ. Op de ingeschrevene prijsvraag voor een bouwkundig ontwerp van een Museum van Oudheden, waren drie stukken ingekomen, waarvan geene den uitgeloofden eerepenning heeft kunnen waardig gekeurd worden. De Voorzitter der klasse heeft de werkzaamheden besloten met het houden eener redevoering *over de betrekking van de Kunst tot den Staat*; [illegible] hierde opgave volgen [illegible] verscheidene vakken van wetenschap. [illegible]

LAND- EN VOLKENKUNDE. — De gunstige gedachte, welke de berigten omtrent het Regeringstelsel van MEHEMET-ALI, omtrent den bloei en der toenemende beschaving van *Egijpte* vrij algemeen hebben doen ontstaan, maakt de verschijning belangrijk van het werk: *L'Egijpte et la Turquie de 1829 à 1836 par MM. Ed. de* CADALVENE *et I.* DE BREUVERY, waarvan twee deelen zijn uitgekomen (Parijs, Pr. met Atlas, 20 fr.) Het tafereel 't welk de Schrijvers van *Egijpte* ophangen, toont allerwege ellende, onderdrukking, regeringloosheid, en doet MEHEMET-ALI kennen als een Despoot, die al de bronnen van welvaart des lands monopoliseert voor zijn bijzonder belang, en wiens geheele regeringstelsel, een stelsel is van berooving en uitzuiging.

GESCHIEDENIS. — De Studie van de bronnen der Geschiedkunde heeft eene bijdrage gekregen in een klein geschrift, *de Dionis Cassii fontibus et auctoritate* van B. WILMANS (Berlijn, Pr. 6 gr.) Het onderzoek der bronnen van DIO CASSIUS is te moeijelijker, daar de meeste Schrijvers, waaruit hij geput heeft verloren zijn gegaan.

J. G. DROIJSEN, Schrijver van een werk over ALEXANDER *den Groote* heeft thans het eerste deel uitgegeven van een werk, getiteld: *Geschichte des Hellenismus* (Hamburg, 4 Thlr.) Dit eerste deel behelst nog slechts eene geschiedenis der opvolgers van ALEXANDER, en welke eigenlijk de strekking van het werk zal zijn, is nog niet regt duidelijk. Onder het woord *Hellenismus* schijnt de schrijver te verstaan de Grieksche Zeden, beschaving, wetenschappen, wijsgeerige en godsdienstige denkbeelden, welke, ten gevolge van de vestiging der Macedonische heerschappij in *Azië*, haren invloed op het Oosten zouden gehad hebben.

PAUL L. [illegible], *bibliophile* heeft uitgegeven *l'homme au masque de fer* en is van oordeel, dat de raadselachtige persoon, die het onderwerp van dit geschrift uitmaakt, de Intendant FOUQUET is geweest.

Eene bijdrage tot de Geschiedenis van den val van het West-Romeinsche Rijk en der Groote Volksverhuizing is de *Histoire des Wandales par* MARCUS, onlangs te *Parijs* in 't licht verschenen.

REGTSGELEERDHEID. — De bekende Regtskundige ZACHARIAE heeft het eerste deel uitgegeven van een werk over de poging tot misdaad, waarin dit in de criminele praktijk dikwijls moeijelijk onderwerp met des Schrijvers bekende grondigheid wordt behandeld. Met een tweede deel zal het werk compleet zijn, 't welk getiteld is: *Die Lehre vom Versuche der Verbrechen* (Göttingen, Pr. 1 Thlr. 8 gr.)

Onder de menigvuldige gezigtpunten, waaruit in den laatsten tijd de doodstraf beschouwd is, was een algemeen overzigt van den stand van het geschilpunt daarover, eene wenschelijke zaak. Zoodanig een overzigt heeft de Tubingsche Hoogleeraar HEPP gegeven in een geschrift: *Ueber den gegenwärtigen stand der Streitfrage über die Zuläsfigkeit der Todesstraffe* (Tubingen, Pr. 10 gr.)

CLASSISCHE LETTERKUNDE. — Het eerste gedeelte eener nieuwe uitgave van VIRGILIUS ziet te *Leipzig* het licht. De uitgever, A. FORBIGER, heeft daarin getracht met oordeel en naar een vast plan bijeen te zamelen, al het nuttige en bruikbare, wat tot regt verstand van den dichter, in de aanteekeningen der vroegere Commentatoren CERDA, HEINSIUS, RUAEUS, HEINE, VOSS, WUNDERLICH, JAHN en WAGNER, gevonden wordt. Dit eerste deel (Pr. 1 Thlr. 18 gr.) behelst de *Bucolica* en *Georgica*. Nog twee deelen zullen volgen.

Het in Oud-Latijn geschreven *Fratrum Arvalium Carmen* in het jaar 1777 gevonden, heeft de Bonnsche Hoogleeraar R. H. KLAUSEN tot het onderwerp gekozen van zijn onderzoek in een geschrift; *de Carmine fratrum Arvalium liber* (Bonn, Pr. 14 gr).

OOSTERSCHE LETTERKUNDE. — De Chineesche Taal- Letter- en Volkenkunde heeft zich in de laatste jaren in *Europa* aanmerkelijk uitgebreid. Te *Parijs*, *Munchen* en *Berlijn* wordt daarin thans, even als in elke andere taal, onderwijs gegeven. [illegible] gemakkelijke voorstelling der Chineesche karakters, daaraan [illegible] bragt. Een nuttig leerboek voor dezen tak van wetenschap is onlangs te *Munchen* uitgekomen onder den titel van: *Lehrsaal des Mittelreiches von Professor* NEUMANN (Pr. 2 thlr. 12 gr.) Dit boek, voor eerste beginners bestemd, bevat het eerste schoolboek der Chineesche jeugd, waarin men de beginselen van wetenschappen, meeningen en geschiedenissen van het Chineesche volk vindt. De schrijver arbeidt aan een grooter werk, waarvan het thans uitgegevene de voorlooper is.

Eene vrucht van diepgrondige Studiën en wijsgeerige beschouwing is een werk van P. F. STUHR, *die Religions-Systeme der heidnischen Völker des Orients* (Berlijn, Pr. 2½ thlr.)

FRAAIJE LETTEREN. — Welkom aan de liefhebbers der oude Fransche Letterkunde moet zijn eene uitgang der *Poésies françaises de Jean-Georges Alione* van de jaren 1494—1520. Deze verzameling was alleen te *Asti* in 1521 uitgegeven, maar van die uitgaaf bestaat, voor zoo ver men weet, slechts één exemplaar, 't welk zich in de verzameling van den beroemden bibliograaf BRUNET bevindt. Van deze nieuwe uitgaaf, waarvoor BRUNET een berigt omtrent ALIONE geschreven heeft, zijn slechts 108 exemplaren getrokken.

De onvermoeide ERNST MÜNCH heeft het eerste deel uitgegeven van een werk, 't welk ook hier te lande, waar de Schrijver eenige jaren werkzaam was, belangstelling zal vinden. De titel is: *Erinnerungen, Lebensbilder und Studien aus den ersten 37 Jahren eines deutschen Gelehrten, mit Rücksichten auf das öffentliche, politische, intellektuelle und sittliche Leben von 1815 bis 1836 in der Schweitz, in Deutschland und den Niederlanden.*

FRAAIJE KUNSTEN. — Het gronddenkbeeld van het schoone in de bouwkunst te bepalen, is het doel van een boek getiteld: *Die Elemente des Schönen in der Bouwkunst* (St. Petersburg, Pr. 5 rbl.) De Schrijver, die zijnen naam niet noemt, is een hoog Staatsambtenaar, die vele groote bouwwerken in *Rusland* heeft doen uitvoeren, deels naar zijn eigen plan, deels naar zijne aanwijzingen, deels onder zijn Oppertoezigt. Zijn geschrift bepaalt zich dan ook niet tot het speculative, maar treedt veel meer in het gebied van het werkdadige der kunst. Over het schoone in het algemeen, en dan ook in de bouwkunst, maar meer bijzonder over den grond der schoonheid in de vrouwen, is onlangs een Engelsch werk uitgekomen, getiteld, *Beauty* enz. De Schrijver, ALEX WALKER, verdeelt daarin de schoonheid der vrouwen in drie klassen, welke hij noemt de schoonheid van het locomotive sijsteem, van het nutritive of levenaardige systeem, en van het denkende systeem.

GENEESKUNDE. — Als eene zeer verdienstelijke bijdrage tot de kennis der kinderpokken, inzonderheid met betrekking tot de pathologische Anatomie, en over het voorkomen van pokken in de inwendige deelen des ligchaams wordt geprezen *Die Pockenkrankheit* van den Dresdenschen Geneesheer ALEX. PETZHOLDT (Leipzig, Pr. 2 thlr. 16 gr.). Het werk is voorzien van vier Steendrukplaten, waarvan de laatste een werktuig voorstelt, ter opening van het darmkanaal door CLARUS uitgevonden en door den Schrijver verbeterd.

Onder den titel van *Cours de Phrenologie* heeft BROUSSAIS zijne lessen uitgegeven, onlangs door hem over de phrenologie gehouden.

Eene beknopt overzigt van hetgeen er over het netvlies uit een anatomisch-pathologisch oogpunt geschreven is, met eenige nieuwe waarnemingen en inzigten, opgeleverd door vier zuiver gegraveerde platen, vindt men in B. C. R. LANGENBECK, *De retina observationes anatomico-pathologicae* (Göttingen, pr. 1 thlr. 16 gr.)

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 9den December.*

TARWE. — Als voren, aan consumtie verkocht: 131 ℔ R. Poolsche *f* 305; - 126 N. Zeeuwsche *f* 200, 215; - 132 Demmiger *f* 260; - 128 Groninger *f* 225.

ROGGE. — In een doen: 121 ℔ Pruiss. Pommers. *f* 110; - 124 N. Overijsselsche *f* 155.

GARST. — In een doen: 104, 105 ℔ N. Oldammer Winter *f* 134, 135; - 107 Nassaund. *f* 155 in Entrepôt.

HAVER. — Stil: 75 ℔ N. geringe Voer ƒ 75.
BOEKWEIT. — Zonder handel.
In publieke veiling verkocht: 125, 128, 129 ℔ B. Poolsche TARWE ƒ 236, 245, 260. - 111, 117 ℔ Pruissische ROGGE ƒ 115, 135.

ZAADMARKT.

KOOLZAAT. — prijshoudend: Zeeuwsch 65 ₤; Deensch 64 ₤; Holst. 63 ₤; Kromh. 63 ₤; op 9 vat dadelijk Maart en April 70 ₤.
LIJNZAAD. — in een doen: 114 ℔ Zeeuwsch ƒ 315.
RAAPOLIE. — weder williger, doch overigens op termijn met weinig of geen handel: per 6 /w. ƒ 44½; vliegend ƒ 43, 43¾; Mei ƒ 41 40¾.
LIJNOLIE. — per 6 w. ƒ 35½; vliegend ƒ 34¼, 34½.
HENNEPOLIE. — per 6/w. ƒ 46; vliegend ƒ 45.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (9 December) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 52 1/16, 53¼; dito 5 pCt. 100; Kansbill. 21⅞, 22 1/16; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 93¾, ⅞; dito 3½ pCt. 75 1/16; Handelm. 178¼, 178¾; Ardoins 85 ₤, 19, ⅛; dito Coup. 35½, 37.

** Getrouwd:
A. E. D. INCKEL,
Genees-, Heel- en Verloskundige
te *Gramsbergen*, (Prov. *Overijssel*)
EN
KAMPEN, D. P. BROESE.
den 5. December 1836.

** Heden overleed aan de gevolgen eener kortstondige ziekte en spoedig verval van krachten, in den ouderdom van 82 jaren en tien maanden, onze waarde Oom en Oud-Oom de Heer THOMAS JOSEPHUS VAN DOOREN, in welken wij eenen oprechten Vriend en dierbaren Bloedverwant betreuren.
TILBURG, 4. December 1836.
Namens de Familie,
G. J. BAESTEN } EXEC. TEST.
P. VAN DOOREN }

GROOT NEDERLANDSCH
CIRQUE **OLYMPIQUE**
In de GROOTE TENT op het KASTEEL-PLEIN alhier,
onder Directie van den Heer
J. FOURAUX.

Op MAANDAG den 12. December 1836, des avonds ten *half zeven* uren, LUISTERRIJKE VOORSTELLING, voor de eerste maal, DE TWEE VRIENDEN, NA DEN VELDSLAG VAN *HASSELT*, Geschiedkundige Voorstelling, getrokken uit den *Tiendaagschen Veldtogt*.
Voor de eerste maal: DE KUIPERS VAN *SAINT-CLOUX*, groote interessante en koddige Pantomime-Scène. Nog nooit als in dit Cirque vertoond.
Voorts nog meerdere Exercitiën, Militaire Manoeuvres en groote Kunstverrigtingen, uitgevoerd door alle Leden van het Gezelschap.
NB. De Directeur heeft de eer het geëerde Publiek bekend te maken, dat er na deze Representatie nog slechts NEGEN Voorstellingen zullen gegeven worden, en wel drie maal 's weeks, zijnde MAANDAG, WOENSDAG en VRIJDAG.

** Bij vonnis der Regtbank van Koophandel te *Breda*, dd. 7 December 1836, is in staat van Faillissement gesteld de persoon van JOHANNES CHAUFFAT, Koopman en Winkelier, wonende te *Breda*, en zijn daarbij benoemd tot Regter Commissaris de Heer ANTONIE OOMEN, Regter in de Regtbank, en tot Agent de Heer Mr. DART, Advokaat te *Breda* woonachtig.
De Griffier der Regtbank voornoemd,
L. D. STORM.

** Iemand het FABRICEEREN van TAPIJTEN en KARPETTEN grondig kennende, en van bewijzen van goed gedrag voorzien, genegen zijnde, op billijke voorwaarden, zich als MEESTERKNECHT te engageeren, adressere zich in persoon of met vrachtvrije brieven bij MANNE & Co te *Tilburg*.

§ De Ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat de tot § dus verre onder de Firma VAN MEENEN & Co. te Breda gedreven Handel in MANUFACTUREN, voortaan onder de Firma van den Ondergeteekende zal gecontinueerd worden.
's Bosch, den 7. December 1836.
STAELENBERG LEMMENS.

** De ondergeteekende heeft de eer aan het geachte publiek te berigten, dat hij nog vele nieuwe GOEDEREN ontvangen heeft, als ook de nieuwste soorten van BERLIJNSCHE MANDJES, en zal uitgepakt blijven, tot en met Woensdag den 14den dezer, belooft de laagste fabriekprijzen.
H. SCHARZMAN,
Bij den Heer VAN ALPHEN in de *Kroon*.

AANBESTEDING.

Het Kerkbestuur van de R. K. Gemeente te *Hooge en Lage Zwaluwe*, zal op Donderdag, den 15 December 1836, des voormiddags ten 11 uren, in het openbaar Aanbesteden, het UITVOEREN van onderscheiden TIMMER-, METSEL- en PLAFONNEERWERKEN, enz.; met bijlevering der vereischt wordende Materialen, aan het KERKGEBOUW aldaar.
De Aanbesteding zal plaats hebben ten Huize en Herberge van J. FRANÇOIS, te *Lage Zwaluwe*, aan gemelde Kerk, alwaar deswegens het Bestek en de Teekening eenige dagen van te voren ter inzage zullen liggen, terwijl gedurende dags vóór en op den dag van Aanbesteding nadere aanwijzingen en inlichtingen in *loco* kunnen bekomen.

AANBESTEDING.

Het Gemeente-Bestuur van *Rozendaal*, zal, op Donderdag den 29sten December 1836, des voormiddags ten 11 ure, ten Raadhuize aldaar, onder nadere approbatie, publiek AANBESTEDEN:
Het MAKEN van eene *NIEUWE SPITS* op den grooten Toren der gemelde Gemeente, met de leverantie der daartoe benoodigde MATERIALEN.
Het bestek, waarop deze Aanbesteding zal geschieden, ligt ter lezing in de herbergen *de Roskam, de Zwaan*, en bij de Wed. ANT. VERHEIJEN, te *Rozendaal*, alsmede ter Secretarij aldaar, alwaar ook de teekening ter bezigtiging zal voorliggen, kunnende inmiddels nadere inlichtingen worden bekomen bij het Gemeente-Bestuur voornoemd.

 TE HUUR TEGEN MEI 1837 OF EERDER,
Het KASTEEL te *Moergestel*,
driekwartier uurs van *Oosterwijk* en een uur van *Tilburg* gelegen. Hetzelve bevat eene tot alle gemak met Kasten ingerigte Zaal, zes Kamers, drie Keukens, Kantoor, en Meiden Kamer, Keuken, drie Kelders en ruime Linnen-Zolder, Paarden-Stal en berging voor Rijtuigen, Hooi en Brand; benevens afzonderlijk Waschhuis met ingemetselde Ketel en Bakoven, is gelegen in het midden van eenen zeer aangenamen en op zijn Engelsch aangelegden TUIN, beplant met Exquise Vruchtboomen, alles omringd met een breede gracht, en tot wandeling aangelegde Buiten-Cingel, benevens eene Allée van groote Linden Boomen tot aan het Dorp, waartoe behoort de zeer wild en vischrijke vrije JAGT en VISSCHERIJ, over de geheele Heerlijkheid van *Moergestel*, waarbij des verkiezende eenig bijliggende WEIDELAND gevoegd kan worden. Tot nadere informatie adressere men zich, met vrachtvrije Brieven, aan den eigenaar M. A. BEKKERS, Burgemeester te *Chaam* bij *Breda*.

Magazijn van Tromvellen en Pergament,
bij C. A. VAN DER WERVE, te *Amsterdam*.
Bovengemelde heeft bij deze de eer te berigten, dat zijn MAGAZIJN thans meer dan gewoon is voorzien van eene aanzienlijke partij TROMVELLEN, van de eerste en beste kwaliteit, zoowel ordinaire, als extra groote voor de Turksche Trom, enz., welke tot zeer verminderde en buitengewoon lage prijzen worden afgeleverd. Tevens is bij hem voorhanden, eene aanzienlijke sorteering van best SCHRIJF- en TEEKEN-PERGAMENT, KALFS- en SCHAPEN ZEEFDE-VELLEN, HOORN- en SCHAPEN-PERGAMENT voor Boekbinders, Passementwerkers, enz., alles van de beste kwaliteit en tot de minst gezette prijzen.
NB. Brieven om prijsopgave gelieve men *franco* in te zenden.

STOOMBOOTEN
WILLEM DE EERSTE en
KONINGIN DER NEDERLANDEN.
Varende in het Beurt veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, zoo ook
Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, ieder Zondag, Dingsdag en Donderdag, 's morgens te 7 uren, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
ieder Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens te 6 uren.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers